

Bulgakov Álszentek összeesküvése című drámája a Komáromi Jókai Színházban

Tablókép parókásokkal

Bulgakov Moliere-drámája mögé – némi trükközéssel – egészen formás marketing kerekíthető. Először is: adva van a művész és a hatalom konfliktusa, a megalkuvás vagy a meggyőződés melletti kiállás örök dilemmája. Aztán: van valami eredendően izgalmas abban a lehetőségben, hogy a színház önmagáról beszél. És a fentiek-től nem függetlenül: alapvetően hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy egy ilyen előadás afféle jutalomjáték, pazar ajándék a szereplőknek.

LAKATOS KRISZTINA

Charron érsek (Olasz István), a hamiskártyás márki (Skronka Tibor), a félszemű D'Orsigni (Tóth Tibor) és XIV. Lajos (Rancsó Dezső) a komáromi előadásban (Kiss Gábor Gibbó felvételei)

Nos, az Álszentek összeesküvése abban a formában, ahogy azt Martin Huba rendezésében a Komáromi Jókai Színházban láthatjuk, nagyjából ötven százalékban hozza az előfeltevéseinket.

Nem könnyű és nem problémátlan drámai szöveg Bulgakov darabja. A „nagy konfliktus” meghatározó része a színpadi téridőn kívül zajlik, utalásokból, odavetett mondatokból tudható, miért tartja olyan fontos céljának az egyház a Tartuffe szerzőjének a megsemmisítését. Ami azon a bizonyos színpadi téridőn belül történik, jobbára személyes tragédia: Moliere házassága Armande Béjart-ral – volt szeretője (és feltételezhetően saját) lányával – megteremti a lehetőséget a fanatikus igazhitűek számára, hogy leszámoljanak vele. A leszámolás pedig nem csak karaktergyilkosságot jelent. A királyi kegy megvonása gyakorlatilag egyenlő a vadászenvedéllyel, s az összeesküvők a primitív indulatokat felszítva gondoskodnak is róla, hogy késszen álljon a penge.

Martin Huba komáromi rendezésében széles tablóként ölt formát a tragédia, s ennek a tablóképnek három fő figurája van. Jean-Baptiste Poqueline Moliere (Mokos Attila), a korosodó színész és drámaíró, aki pontosan tudja, mennyit ér ebben a világban: előadását a király 3 souval honorálja, rögtönzött ünnepelő költeményért viszont ötezer arannyal fizet. A darab elején a

rivaldafényben sütkérező, a kegyet cinikus természetességgel elfogadó művész a végén, a minden erejét felőrlő megpróbáltatások és megaláztatások után jut el az örület és/vagy a lázadás szélére, amikor kimondja: zsarnok. Létösszegző tanulságként pedig a „soha ne alázkodj meg, nem éri meg” tételt hagyja szolgájára, Bouton-ra. Moliere-

rel szemben ott áll Charron, Párizs érseke (Olasz István), az önmaga abszolút igazától megittasult hit képviselője, aki pragmatikus gyűlölettel hajtva hozza mozgásba a végzet fogaskerekeit. Madeleine Béjart-ral (Bandor Éva) közös jelenetében elementáris erővel robban ki belőle a cinikus gonosz. Moliere és Charron érsek között, mintegy a

méreg nyelveként pedig Lajos áll, a Napkirály (Rancsó Dezső m.v.), a maga színpadán – ami az abszolút hatalom. Mintha csak egy kényes balett szereplője lenne: adni és elvenni, kegyet osztani és ítéletet mondani soha nem az érdemek függvénye, hanem a hatalom kisugárzásának melengető vagy éppen pusztító megnyilatkozása. Nem több, nem kevesebb. Az álszentek összeesküvésében hármuk egymáshoz képest felvett pozíciója teljesíti be Moliere sorstragédiáját.

Ez a három főszereplős tabló Martin Huba jellemző rendezői világának kontúrjait veszi fel: a komáromi előadásban is a – jó értelemben vett – teatralitás, a színház érzékisége és a formát teremtő intellektus találkozik. A hubai világ megteremtéséhez nagyban hozzájárul az importált kreatív csapat: Jozef Ciller az impozáns színpadképpel, a játékba bevont díszletekkel, valamint Peter Čanecký a szereplők különböző szinten stilizált figuráit pontosan árnyaló jelmezeivel. Külön hála egy-két apró gegért az alkotóknak: a trambulínból megteremtett ágyon lezajló két ölekezést – előbb Bárdos Judit akrobatikus félrelépését Szabó Viktorral, majd a békülős, lábrángós minimalista szexet Mokossal – nehéz lesz elfelejteni. Persze, ne legyünk igazságtalanok: kinek-kinek a maga preferenciái szerint ennél azért több élményt kínál az előadás.

A megtört Moliere (Mokos Attila)

A látogatókat mától okostelefonra és táblagépre letölthető alkalmazás is segíti az eligazodásban

Újranyílik a torinói egyiptomi múzeum